

УКРАЇНА

(19) UA (11) 34066 (13) U

(51) МПК (2006)

A01C 1/00

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ПАТЕНТУ
НА КОРИСНУ МОДЕЛЬвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ САДІННЯ СВІЖОЗІБРАНИХ РІЗАНИХ БУЛЬБ ДЛЯ ЛІТНІХ ПОСАДОК

1

2

(21) u200802766

(22) 03.03.2008

(46) 25.07.2008, Бюл.№ 14, 2008 р.

(72) БАЛАШОВА ГАПИНА СТАНІСЛАВІВНА, UA,
ЧЕРНИЧЕНКО ІГОР ІВАНОВИЧ, UA, ЧЕРНИЧЕН-
КО ОЛЕНА ОЛЕКСАНДРІВНА, UA(73) ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕРОБСТВА ПІВДЕННОГО
РЕГІОНУ УААН, UA

(57) Спосіб садіння свіжозібраних різаних бульб для літніх посадок, який включає різання бульб на частини, який відрізняється тим, що великі насінневі бульби безпосередньо після збирання ріжуть на частки вагою 40 г, обробляють розчином стимуляторів для переривання періоду спокою і відразу висаджують в ґрунт.

Корисна модель відноситься до галузі сільськогосподарства, до технологій вирощування сільськогосподарських культур.

Відомі способи літнього садіння свіжозібраними бульбами передбачають використання цілих бульб вагою 30-60г або різаного посадкового матеріалу з підсушуванням місця зрізу на протязі 2-3 діб. Цей спосіб найбільш близький до заявленого за позитивним результатом та технічному ефекту, що досягається [Бугаєва І.П., Сніговий В.С. Культура картоплі на півдні України. - Херсон, 2002, - С.130-133] Задачею корисної моделі є отримання максимальної польової схожості від різаного свіжозібраного посадкового матеріалу картоплі.

Поставлена задача досягається тим, що великі насінневі бульби безпосередньо після збирання ріжуть на частки вагою 40г, обробляють розчином стимуляторів для переривання періоду спокою і одразу висаджують в ґрунт.

Спосіб розроблено і експериментально випробувано лабораторією біотехнології картоплі Інституту землеробства південного регіону УААН в 2004-2005, 2007 роках в умовах посушливого клімату півдня України на зрошенні.

За кліматичними умовами південний регіон є сприятливий для екологічного виродження картоплі. Тому для підтримання насінневого матеріалу у високопродуктивному стані, а також при розмноженні насінневого матеріалу вищих репродукцій тут застосовується двоврожайна культура, основним елементом якої є літня посадка свіжозібраними бульбами. Погодні умови в період вегетації картоплі літнього садіння, як правило, пов'язані з високими температурами повітря і ґрунту, що в сукупності зі зрошенням, без якого

неможливо вирощування літніх посадок культури в регіоні, обумовлюють швидкий розвиток бактеріальних та грибних хвороб, робить неможливим отримання повноцінних та дружних сходів другої посадки картоплі.

Часто, залежно від погодних умов і рівня агротехніки при весняному садінні і збиранні наприкінці червня в урожаї одержують значну кількість бульб масою більше 100г. Використання для садіння таких бульб недоцільно: зростає норма садіння, дорожчає продукція. Але великі бульби є більш якісним садивним матеріалом як за врожайністю, так і за життєздатністю потомства. Надійним прийомом, який дає змогу використати переваги великих бульб і водночас зменшити садивну норму, є садіння картоплі частками великих бульб масою 40-50г. Але однозначно визначити ступінь ефективності прийому при його практичному використанні неможливо. Урожайність картоплі від різаних бульб залежить від багатьох випадкових факторів і буває високою за сприятливих умов і, навпаки, низькою при порушенні або відсутності хоч би одного з факторів. Тому багато не вивчених питань з'являється при використанні великих бульб для одержання максимальної польової схожості в літніх посадках, зокрема строки садіння різаних свіжозібраних бульб.

Погодні умови 2004р. були сприятливі для одержання урожаю в літній посадці, що не є характерним для півдня України. Сприятливі умови липня активізували процеси пробудження свіжозібраних бульб і дозволили в короткий термін одержати масові сходи, а тепла, волога погода серпня сприяла нормальному розвитку рослин в подальшому. В 2005, 2007 роках умови для вирощування другого врожаю картоплі були дуже складними, оскільки

(13) U

(11) 34066

(19) UA

в період бульбоутворення та накопичення врожаю спостерігався значний дефіцит вологи, внаслідок дуже високих температур та посухи.

Бульби сорту Жуковський ранній одразу після збирання наприкінці червня - на початку липня різали на частки масою 40г, обробляли розчином стимуляторів для переривання періоду спокою бульб і висаджували у два строки: безпосередньо після різання та обробки і через 3 доби.

Результати досліджень показали, що польова схожість різаного свіжозібраного матеріалу в значному ступеню залежить від тривалості періоду між

збиранням, обробкою бульб розчином стимуляторів і строком садіння. Спостереження за динамікою з'явлення сходів показали, що садіння різаного матеріалу відразу після різки та обробки стимуляторами сприяло більш дружному проростанню бульб, польова схожість тут становила 56,4%, при садінні через 3 доби - 28,8% (табл. 1). Відповідно при садінні різаного матеріалу після підсушування було отримано на 48,7% нижчу густоту стояння рослин, на 14,3% - висоту рослин та зменшилась кількість стебел у кущі (з 2,1 до 1,3шт.).

Таблиця 1

Вплив строку садіння різаного свіжозібраного посадкового матеріалу картоплі на ріст та розвиток рослин в літній посадці (2004-2005, 2007рр.)

Строк садіння	Польова схожість, %	Фактична густота стояння рослин, тис./га	Висота рослин у фазу цвітіння, см	Кількість стебел у кущі, шт
Садіння безпосередньо після різання та обробки	56,4	23,0	48,4	2,1
Садіння через 3 доби після різання та обробки	28,8	11,8	41,5	1,3

Польова схожість матеріалу безпосередньо визначає продуктивність посадки. Аналіз урожайних даних показує, що садіння безпосередньо після різання та обробки стимуляторами забезпечує

підвищення продуктивності картоплі в літній посадці на 37,6 ц/га або 40,9 % у порівнянні з садінням через 3 доби (табл. 2).

Таблиця 2

Продуктивність картоплі в літній посадці залежно від строку садіння різаного свіжозібраного посадкового матеріалу (2004-2005, 2007рр.)

Строк садіння	Урожайність, ц/га	Маса середньої товарної бульби, г	Кількість бульб під кущем, шт
Садіння безпосередньо після різання та обробки	91,9	128,5	4,5
Садіння через 3 доби після різання та обробки	54,3	165,4	3,6
НІР 05, ц/га	2004 р.	2005 р.	2007 р.
	16,5	24,8	21,9

Розрахунки економічної ефективності прийомів садіння свіжозібраних бульб картоплі від хвороб проводились з розрахунку ціни на еліту картоплі - 5грн./кг, мілка фракція насінневого матеріалу - 1грн./кг, великі бульби - 3грн./кг.

Розрахунок показав, що при садінні відразу після обробки садивних бульб розчином стимуляторів для переривання періоду спокою загальна вартість продукції складає 23103грн./га, а чистий прибуток від застосування прийому 9186грн./га.

Таблиця 3

Економічна ефективність в ірошування картоплі в літній посадці залежно від строку садіння різаного свіжозібраного посадкового матеріалу (2004-2005, 2007рр.)

Строк садіння	Урожайність, ц/га	Товарність, %	Вміст насінневих бульб по масі, %	Вартість насінневої продукції, грн./га	Загальна вартість продукції, грн./га	Чистий прибуток від прийому, грн./га
Садіння безпосередньо після різання та обробки	91,9	61,1	29,2	13417	23103	9186
Садіння через 3 доби після різання та обробки	54,3	58,3	39,7	10778	13917	

Таким чином, слід вважати, що за сукупністю показників найбільш економічно вигідним являється спосіб садіння свіжозібраних різаних бульб для літніх посадок, коли великі насінневі бульби

безпосередньо після збирання ріжуть на частки вагою 40г, обробляють розчином стимуляторів для переривання періоду спокою і відразу висаджують в ґрунт.